

Μεσοχῶρι, τό, στοὺς Μ'σουχῶρ', συνοικία Λυκόρραχης μεταξὺ Λουψίκου (παλαιᾶς συνοικίας) καὶ Ραμίστης. Εἰς Δίστρατον (Α) λέγεται λὰ *Μεσοχῶρες* διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. *Μεσοχωρῖτες*, οἱ, συνοικία Σιράτσανης ἀρχοντική. 'Επίσης εἰς 'Αηδονοχῶρην ὑπάρχει τοποθεσία λεγομένη *Μεσογέφυρα* (ῆ). Κατὰ τὴν παράδοσιν ἐδῶ είχον κατεσκευάσει δύο γεφύρας, ἀλλ' ἀμφότεραι ἔπεσαν. Κατόπιν κατεσκεύασαν τὴν γέφυραν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ ἐστάθη. Διὰ τὴν ὄνομασίαν αὐτῆς ὁ 'Αναγνωστόπουλος (σελ. 93) ἀναγράφει ὅτι ὠνομάσθη οὗτος, διότι κεῖται μεταξὺ δύο γεφυρῶν, τῆς ἐπὶ τῆς θέσεως *Μπουραζάνη* καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Σαρανταπόρου, παραποτάμου τοῦ 'Αφού.

Μεταμόρφωσις. ἥ, στ' *Μεταμόρφουσ*', τοποθεσία Πουρνιᾶς (Δ) ἀπὸ τὸ δρωνύμον παρεκκλήσιον.

Μετόχι, τό, στοὺς *Μετόχους*, τοποθεσία Μεσαριᾶς (Δ), ἡς μετεῖχον πολλοὶ ἴδιοκτῆται, καὶ Σανοβοῦ (ΝΑ) ἀνήκουσα εἰς ἐκκλησίαν, ἡς σώζονται ἐρείπια.

Μέτσοβον, τό, στοὺς *Μέτσουβους*, δάσος Χιονάδων (Δ).

Μηλιά, ἥ, στ' *Μηλιά*, τοποθεσία φυτώνυμος εἰς Γαναδιὸ (ΒΑ), Κεράσοβον (ΝΔ) καὶ Κάντσικον (ΝΑ). Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κονίτσης ὑπάρχει ἡ τοπωνυμία αὕτη καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν *Μηλιές* ἀναφερομένη εἰς τοποθεσίας τοῦ Γαναδιοῦ (Β), τοῦ 'Αηδονοχωρίου. Πολλάκις τίθεται καὶ γενικὴ ἀποδίδουσα τὸν φυτεύσαντα τὸ δένδρον ἡ τὸν ἴδιοκτήτην αὐτοῦ ἡ τῆς περιοχῆς ἡ προδίδουσα ἀλλην τινὰ ἀφορμήν. Οὗτοι ὑπάρχουν αἱ τοπωνυμίαι : *Μηλιά τοῦ Γκιώνη*, τοποθεσία Βούρμπιονης (Δ), δπου ὑπάρχουν ἄγριαι μηλέαι. *Μηλιά τοῦ Μήτση* τοποθεσία Πουρνιᾶς (Α) καὶ *Μηλιές τοῦ Τσιουμανῆ*, τοποθεσία Ζέρμας.

Μηνᾶς **Άγιος*, στοὺν "Αη-Μηνᾶ, τοποθεσίαι 1) 'Ἐλευθέρου (Ν) ἐκ τῆς 'Εκκλησίας, 2) Λόφος Πυρσόγιαννης (Ν) δι' ὁμοίαν αἰτίαν, 3) Τοποθεσία Σιράτσανης (Ν), 4) Τοποθεσία 'Εξοχῆς (Α), Τοποθεσία Λυκορράχης (ΒΔ), 6) Τοποθεσία Μεσαριᾶς (ΝΔ), 7) Τοποθεσία Πυξαριᾶς (ΒΔ), 8) Τοποθεσία 'Αγίας Βαρβάρας. 'Η τελευταία λέγεται καὶ στ' *Kllosch* (ὅπερ ἴδε).

Μητρόπολις, στ' *Μητρόπουλ'*, τοποθεσία Κονίτσης (Α) περὶ τὴν μητρόπολιν.

Μητσορράβιανη, ἥ, στ' *Μητσορράβιανη*, τοποθεσία Πυρσόγιαννης (Δ) ἐπίπεδος.

Μῆτσος, ὁ, στ' *Μήτσο*', πηγὴ 'Αμαράντου (ΒΑ) δπου ἐφονεύθη κάποιος *Μῆτσος*.

Μιλούρι, τοὺς *Μιλούρ'*, τοποθεσία 'Αετομηλίτσης ἀλμυρὰ καὶ μικρὰ μὲ δλίγον χορτάρι.

Μηχαλάπης, ὁ, στ' *Μιχαλάπ'*, τοποθεσία Γοργοποτάμου.

Μυήματα, τά, τοποθεσίαι 1) Λαγκάδας (Β) δπου ἐτάφη Τοῦρκός τις, 2) Γοργοποτάμου δπου ἀνευρέθησαν μνήματα καὶ 3) Σανοβοῦ (Α) δπου οἱ τάφοι τοῦ παλαιοῦ Μαζίου. 'Η τοπωνυμία αὕτη εἰς ἐνικὸν ἡ πληθυντικὸν

ἀφιθμὸν συνοδεύεται πολλάκις καὶ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ταφέντος εἰς τὸ ἔποστημειούμενον μνῆμα. Τοιούτοις δὲ τῇ ἐπαρχίᾳ Κονίτσης ὑπάρχουν αἱ ἔξης νοπωνυμίαι : *Μνῆμα τοῦ Ἀναστασίου*, στοὺ Μνῆμα τ' Ἀναστάση, τοποθεσία Μελισσοπέτρας (Α), δπου βοσκός τις δνομαζόμενος Ἀναστάσιος ἐφονεύθη ὑπὸ Τούρκων ληστῶν καὶ ἐτάφη. *Μνῆμα τοῦ Μπέκιου*, τοποθεσία Βούρμπανης ἐκ τοῦ κτιστοῦ μνημείου ἀποθανόντος βλάχου. *Στοῦ Χασάν τοῦ Μνήμα*, τοποθεσία Ὁξυᾶς (Α), δπου λέγουν διτι ἐφονεύθη καὶ ἐτάφη Τούρκος τις δνομαζόμενος Χασάν. Στὰ μνήματα τοῦ Βαγγέλη, τοποθεσία Γοργοποτάμου, περὶ τῆς παραγωγῆς τῆς δποίας βλ. εἰς *Μπουνάρι τοῦ Βαγγέλη*. *Μνήματα τοῦ Πάντζου* τοποθεσία τοῦ Σανοβοῦ [Β], δπου ὑπὸ ληστῶν ἐφονεύθη τις, παλαιὸς κάτοικος τοῦ Σανοβοῦ. *Στὰ Μνήματα τοῦ Μπάμπα*, τοποθεσία Κονίτσης, δπου μνήματα Τούρκων ἐπισήμων. Πλὴν τῶν μορφῶν ὑπάρχουν καὶ δύο ἄλλοι ταυτόσημοι : *Μνημεῖον*, τοποθεσία Πωγωνίσκου, δπου μνημεῖον ἀσκητοῦ· ἐδῶ λέγουν διτι κατέφευγον πολλοὶ διὰ τὴν ψύχην των, καὶ *Μνημόρια*, ράχη Ζέρμας, δπου είναι μνήματα κλέφτων. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἐπολέμησαν μὲ τοὺς Τούρκους (ἀπόσπασμα ὑπὸ τὸν Δεοβέναγαν Ζαλιόμπεην Μπρουνστάνη Κολώνιας) οἱ ἀντάρται Γιαννούλης Ζέρμας, ὁ Βασίλης Χορμόβας καὶ ὁ Νταβέλης τὸ 1880—2. Ο Γιαννούλης Ζέρμας ἔχων ἴδικὴν του σημαίαν ἐτρομοκράτει δλόκληρον τὴν περιοχὴν ἀπὸ τοῦ Ἀλμυροῦ—Χασίων—Γρεβενῶν μέχρι Σμόλικα. Προηγουμένως ἡ θέσις ἐλέγετο *Κορδός*.

Μολιζά, τά, τοποθεσία Καντσίκου [ΒΔ] καλλιεργουμένη. Φαίνεται διτι κάτοικοι τῆς Μόλιστας, θὰ κατεῖχον τὰ κτήματα αὐτά. Οὗτο διὰ τὴν αὐτὴν αἰδίαν μέρος τι τῆς Πουρνιᾶς (Δ) λέγεται τὸ *Μολιστηνό*.

Μόλιστα, ἡ, στ' Μόλιστα. Είναι χωρίον τῆς ἐπαρχίας ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν συνοικισμῶν, τῆς Μεσαριᾶς, τοῦ Γαναδιοῦ καὶ τοῦ Μποτσιφαρίου (νῦν Μοναστηρίου), χωρὶς τὸ δνομα Μόλιστα νὰ ἀποδίδεται εἰς τινα τῶν συνοικισμῶν τούτων. Τοῦτο είναι τὸ δνομα τοῦ συγκροτήματος τῶν τριῶν συνοικισμῶν.

Μολυβδοσκέπαστη, ἡ, τοποθεσία Μολυβδοσκεπάστου (Δεπαλίτσας) ἐκ τῆς δμωνύμου ἐκκλησίας, ἐξ ἡς μετωνομάσθη τὸ χωρίον· ἡ ἐκκλησία ἡτο ἀλλοτε μολυβδοσκεπής.

Μοναστήρι, τό, στοὺ Μοναστήρι, τοποθεσίαι 1) Ζέρμας (Δ) περὶ τὸ μοναστήριον τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, 2) Κονίτσης (Ν) περὶ τὸ μοναστήριον τοῦ Στομίου Κονίτσης, 3) συνοικία Μολίστης μετονομασθεῖσα ἐκ τοῦ Μποτσιφάρι ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος βυζαντινοῦ μοναστηρίου (ΝΔ), ἡ περὶ τὸ δποῖον θέσις ἔχει τὴν δνομασίαν ταύτην, 5) Ἀετομηλίτσης (ΝΔ), δπου είναι ἐρείπια μονῆς. Ἐνταῦθα λέγεται λὰ *Μουναστήρ*: Ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἔχομεν δμοίας τοπωνυμίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κονίτσης : *Μοναστηρόπουλον*, τοποθεσία Μεσαριᾶς (Δ), δπου ὑπῆρχε μικρὸν μοναστήριον. *Μονὴ Κλαδόρμη* τοποθεσία Φουρκας (ΒΔ), δπου μονή. Περὶ αὐτῆς είναι ἡ ἔξης πα-

φάδοσις : Εύρεθη πρὸ αἰώνων εἰκὼν τῆς Παναγίας ὑπὸ τισμπάνηδων εἰς τὰ σύνορα τῆς Φουρκας καὶ Σαμαρίνας. Ἐπειδὴ ἐφιλονίκησαν οἱ κάτοικοι τῶν δύο χωρίων εἰς ποῖον ἐκ τούτων ἀνήκει, συνεφώνησαν νὰ βάλουν τὴν εἰκόνα εἰς ἄλιγον πρώτην φορὰν σαγμένον καὶ νὰ τὸ ἀφῆσουν ἐλεύθερον νὰ πάῃ δπον θέλει. Τοῦτο διηυθύνθη πρὸς τὴν περιφέρειαν τῆς μονῆς, δπον κάτοικοι τῆς Φουρκας ἀπεφάσισαν νὰ κτίσουν ἐκκλησίαν. Τὴν ἄλλην δμως ἡμέραν ἡ εἰκὼν ἔλειψε καὶ εὑρέθη ἐπάνω εἰς κλάδον δένδρων, δπον ἔστησαν ἐκκλησίαν ὄνομασθείσαν Κλαδόρμην.

Μορές, αἱ, στ' Μουνές. 1) Θαμνώδης ἔκτασις Σανοβοῦ (ΒΔ), 2) Τοποθεσία Χιονιάδων (Β) ἐκ τῶν δλίγων καὶ ἀπομονωμένων ἀγρῶν.

Μόσχω, ἡ, στ' Μόσχου, τοποθεσία Καβασίλων (Ν) ἐκ τοῦ κτήματος Μόσχου τινός.

Μοτσέάλλα, ἡ, στ' Μουτσιάλα, τόπος Πυζαριᾶς (ΒΑ) βαλτώδης. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὑπάρχουν ταυτόσημοι τοπωνυμίαι μὲ ποικίλας παραλλαγὰς τῆς λέξεως ταύτης. Οὗτω ὑπάρχουν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κονίτσης αἱ ἔξης τοπωνυμίαι : *Μοτσάλα τοῦ Νίκα*, βαρκώδης ἔκτασις Ἀηδονοχωρίου (Α) δπον ἐδούλευεν δὲ Νίκας ὁς ἀγιᾶς τοῦ Μπέη. *Μοτσάλα τοῦ Τζέτη*, βαρκώδης τοποθεσία τοῦ αὐτοῦ χωρίου. *Μότσαλη, ἡ*, τοποθεσία Πυρσόγιαννης (Α). **Σιράτσανης (Β)** καὶ **Ζέρμας (Α)** καὶ **Γοργοποτάμου.** **Μεγάλη Μότσιαλη**, τοποθεσία Όξυᾶς (ΒΑ) βαλτώδης. **Μότσιαλες, αἱ**, βαλτώδεις τοποθεσίαι Πυζαριᾶς (Δ), Βούρμπιανης καὶ Ἀμαράντου (Β). **Μοτσιάλες, αἱ**, τοποθεσίαι Σανοβοῦ (ΝΔ) καὶ Μολυβδοσκεπάστου (Ν) βαλτώδεις. Τῆς αὐτῆς προελεύσεως εἶναι ἡ τοπωνυμία *Μοτσέλλη*, πηγὴ καὶ ὁύαξ Ἀρμάτων (Α). Τῆς αὐτῆς προελεύσεως ἐπίσης εἶναι καὶ δύο ἄλλαι τοπωνυμίαι, δπον τροκὴ γίνεται τοῦ λείας ο. Αὗται εἶναι ἡ *Μοτσάρα*, λὰ Μουτσχάρα, βαλτώδης ἔκτασις Ἀετομηλίτσης (Δ) καὶ λὰ *Μουτσχάρ(α)* ντὶ λ. Αζβιστριάου, τοποθεσία Ἀετομηλίτσης (ΒΑ), δπον ἀσπρῷ πέτρᾳ γιὰ ἀσβέστη.

"Ο.τι τοῦτο οὔτως ἔχει ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀπαντωσῶν τοιούτων τοπωνυμιῶν : Μότσιου καὶ Μοτσιάρα ἐν Παρνασσίδι (Ἄθηνα 138). Μοτσιάρα ἐν Τομιάλοις (Νουχάκη 314), Μουτσάρα καὶ Μουτσίλες εἰς Χουλιαράδες (Σούλη 235), Μουτσιάρα, (Στεργιοπούλου 1933 σ. 101), Μουτσιάλα εἰς Μελισσουργοὺς (Στεργιοπούλου αὐτ. 133).

'Η λέξις κατὰ τὸν Murni (Rüm. Lehnu.) μουτσιάρης εἶναι ρουμανική.

Μουκάδες, οἱ, στ' Μουκάδες, συνοικία Καντούκου (ΝΔ).

Μουκλίβα, ἡ, τοποθεσία Πυρσόγιαννης (Δ) δασώδης.

Μουντόπι, λὰ Μουντόπ', τοποθεσία Ἀετομηλίτσης, δπον δένδρα.

Μουράτ, λὰ Μουράτ, χείμαρρος τῆς Ἀετομηλίτσης.

Μουρατάτικα, τά, ωάχη Καβασίλων ἐκ τοῦ τουρκικοῦ δνόματος Μουράτ.

Μαυρσιά, ἡ, τοποθεσία Πωγωνίσκου (Δ), δπον σώζονται καλύβαι. Τοιαῦται τοπωνυμίαι εἶναι εἰς Ἀμάραντον (Α) καὶ εἰς Χιονιάδες (Ν). Διὰ τῆς τελευταίας διέρχεται καὶ καὶ ὁύαξ δνομαζόμενος ἐκ τούτου Μουρσίτικος.

Μούρσαλα, τά, στὰ Μούρσαλα, τοποθεσία Γαναδιοῦ (ΒΑ).

Μούσγκα, ἡ, στ' Μούζγκα, τοποθεσία ἔξοχῆς (Β), δύον ἀφθονεῖς η μούσγκα (=λάσπη) καὶ Πυρσοδιγιναννης (Ν) διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀπαντῷ καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν Μοῦζγκες, χωράφια Γαναδιοῦ (ΝΔ).

Μπαϊλάδικα, στοὺς Μπαϊλάδκου, τοποθεσία Πουρνιᾶς (Α).

Μπάκαλα, τά, στὰ Μπάκαλα, τοποθεσία ἔξοχῆς (Δ), δύον ἀφθονοῦν λιθάρια τοῦ ποταμοῦ στρογγυλά, δνομαζόμενα μπάκαλα.

Μπακανάρης, δ, στ' Μπακανάρ', τοποθεσία ἔξοχῆς (Α) ἐκ τοῦ ὄνοματος τοῦ παλαιοῦ κατόχου.

Μπάκας, δ, στ' Μπάκα, τοποθεσία Κονίτσης (Α), δύον καὶ βρύση, ἐκ τοῦ κατοικοῦντος ἔκει Μπάκα.

Μπαλαστάνα, ἡ, στ' Μπαλαστάνα, τοποθεσία Ὁξυᾶς (ΝΔ), δύον εἶναι βράχος τις ὑψηλὸς καὶ κάθετος ἐν σχήματι μπάλας (=μετώπου). Ὄμοίας προελεύσεως εἶναι καὶ ἡ Μπαλιστάνα, μέγας μαῦρος βράχος Βούρμπιανης (Α). ὡς καὶ ἡ τοπωνυμία Μπάλια ἡ, τοποθεσία Ὁξυᾶς (Ν).

Μπαλντᾶ, τοῦ, στ' Μπαλντᾶ, ἀμπέλια Ἐλευθέρου (ΝΑ).

Μπάλντζ, νὲ Μπάλντζ, βαλτῶδες μέρος Πλικατίου καὶ Ἀρμάτων. Ἡ λέξις σημαίνει βάλτον.

Μπαλώματα, τά, τοποθεσία Πωγωνίσκου.

Μπαμάρος, δ, στ' Μπαμάρ', τόπος Ἀμαράντου δμαλὸς (Β), δύον λέγονταν ὅτι συνέλαβον οἱ Τουρκαλβανοὶ χριστιανὸν καὶ ἥθελον νὰ τοῦ φίψουν εἰς τὸ στῆθος βραστὸ λάδι, αὐτὸς τοὺς ἔξελιπτάρει λέγων «μπᾶ-ἄμαν=Μπαμάνου».

Μπαμίχαλη, ἡ, στ' Μπαμίχαλ', τοποθεσία Μοναστηρίου (ΒΔ).

Μπάμπα, ἡ, στ' Μπάμπα, βράχος Ἀμαράντου (ΒΑ), δύον ἀπέθανε κάποια γραῖα (βάβω) Μπάμπα. Ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου εὑρίσκονται καὶ αἱ ἀτροφέρμαι τοῦ Ἀμαράντου δέκα πέντε τὸν ἀριθμὸν. Εἰς Ἀηδονοχώρι (Ν) ὑπάρχει τοποθεσία δνομαζομένη Μπάμπω (=γριά), εἰς δὲ τὸ Σανοβὸν (ΒΔ) θαυμώδης ἔκτασις δνομαζομένη Μπάμπες δύον κατὰ τὴν παράδοσιν ἀπέθανεν ἐκ ψύξεως γραῖα τις (μπάμπω) μεταβᾶσα πρὸς κοπῆν ξύλων.

Μπανιώτης, δ, στ' Μπανιώτ', τοποθεσία Ἀμαράντου (Α), δύον ἀνέβλυζεν ὕδωρ· ἔκει ἐλούνοντο πάσχοντες.

Μπάντρα, ἡ, στ' Μπάντρα ὅρος Χιονιάδων (Β).

Μπαξές, δ, στοὺς Μπαξέ, τοποθεσία Χιονιάδων (Α), δύον φύονται ἀγριοὶ κρίνοι.

Μπάρα, ἡ, στ' Μπάρα, τοποθ. Πουρνιᾶς (Α), δύον ἡτο μικρά τις λίμνη (κοινῶς μπάρα). Ἐκ τῆς αὐτῆς λέξεως εἶναι καὶ ἡ τοπωνυμία Μπαρούταβον, ἀμμώδης τοποθ. Γοργοποτάμου.

Μπαρχούκι, λὰ Μπαρχούκι (=στὸ Βαρχό), τοποθ. Διστράτου (ΝΑ) βαλτῶδης.

Μπαρχούτη, ἡ, δάσος Γαναδιοῦ (ΒΑ).

Μπαστιές, αἱ, στ' **ς Μπαστιχές**, τοποθ. Σανοβοῦ (ΒΔ) ἀπόκρημνος, δῆκον πατά τὴν παράδοσιν γυνή τις ἀπέκρυψεν ἐκεῖ νεκρὸν τὸ ἔκ κλεψιγαμίας τέκνον της.

Μπατάνι, νὲ **Μπατάνι**, τοποθ. Πλικατίου, δῆκον μπατάνια (=μαντάνια).

Μπάτης, δ., στ' **Μπάτ'**, τοποθ. Μεσαριᾶς (Δ).

Μπάτιγα, ἡ, στ' **Μπάτ'να** ἢ **ζ' Μπάτ'να**, τοποθ. Καστάνιανης (Δ), Ἀστομηλίτος (Α) καὶ Καστάνιανης (ΝΔ).

Μπέζιος, δ., στ' **Μπέζιου**, τοποθ. Χιονιάδων (Ν).

Μπέζντανες, αἱ, στ' **ς Μπέζντανις**, τοποθ. Ἀμαράντου ὄνομασθεῖσα οὗτο ἐκ τῶν πολλῶν βαράθρων.

Μπεκιάρης, δ., στ' **Μπικιάρ'**, τοποθ. Μελισσόπετρας (ΒΔ) ἴδιόκτητος Τούρκου ὄνομαζομένου 'Αλῆ Μπεκιάρη.

Μπέκος, δ., στ' **Μπέκ'**, βουνὸν Κερασόβου (ΒΔ).

Μπέλος, δ., στ' **Μπέλου**, τοποθ. Γοργοποτάμου καλλιεργήσιμος.

Μπεργάτλον, (λά), τοποθ. Διστράτου (ΒΔ).

Μπέρχος, δ., γύφτικη συνοικία Κονίτσης (Β), εἰς ḥην εἶχεν κατοικήσει πρῶτος εἰς Μπέρχος δύναματι.

Μπιγκόζη, στ' **Μπιγκόζ'**, τοποθ. Κερασόβου (Ν).

Μπιζιανές, αἱ, στ' **ς Μπιζιανές**, περιοχὴ ἀμπελώνων Βούρμπιανης (ΒΔ).

'Ομοία εἶναι καὶ ἡ βραχυτέρα τοπωνυμία **Μπιζιάνες**, τοποθ. Ζέρμας (Α).

Μπιλδούκι, τό, στοὺς **Μπιλδούκ'**, τοποθ., τὸ σήμερον ὄνομαζόμενον χωρίον Πυξαριά. 'Υπάρχει καὶ ἄλλη μορφὴ αὐτοῦ **Μπλιθούκι**.

Λέξεις σχετικαὶ μὲ τὴν τοπωνυμίαν ἀλβανικαὶ εἶναι τὸ *m p l e t h =* πλήρης καὶ τὸ *oñek =* λύκος. Φαίνεται δὲ τὸ χωρίον εἶχε τὸν πρῶτον πυρῆνα του ἀλβανικόν. Πάντως ὑπάρχει ἡ ἔξῆς παράδοσις περὶ τοῦ χωρίου, τὴν δῆταν θεωρῶ σκόπιμον νὰ καταγράψω: «Πρὸιν ἀπὸ 200 καὶ πλέον χερνία, πρὸς Β. τοῦ χωρίου μας Μπλιθούκι ἦτανε μικρὴ κωμόπολις, ἀπὸ 300 καὶ πλέον οἰκογένειες χριστιανικές, ποὺ λεγότανε Δοβρά, καὶ τὸ σημεριὸν Κουσάρτσικο, ποὺ εἶχε μονάχα τρεῖς τουρκαλβανικὲς οἰκογένειες. Ἐπειδὴ τότε ἀπὸ τὰ γειτονικά τουρκαρβανιτοχώρια γινότανε συχνὲς ἐπιδρομὲς ἀπὸ κατσικοκλέφτες, ἡ Δοβρὰ φυλαγότανε πάντα καὶ ἵδιως τὴν νύχτα ἀπὸ νυχτοφύλακες. Σὲ μιὰ ἐπιδρομὴ κατσικοκλέφτῶν ἔνας ἀπὸ τοὺς νυχτοφύλακες σκότωσε δυὸς ἀπ' αὐτούς. Αὐτὸς ἦτανε ἀρχετὸς νὰ βάλῃ τοὺς Δοβρανίτες μὲ τοὺς γειτόνους της κατσικοκλέφτες σὲ χασμιλίκι (έχθροτητα). Χωρὶς νὰ χάσουν τότε καιρὸς οἱ Τουρκαρβανίτες μπέηδες, χαρπούτηδες καὶ Τουρκόγυφτοι τῶν γειτονικῶν τουρκαρβανιτικῶν χωριῶν τῆς περιφερείας τοῦ Λιασκοβικιοῦ, χυμοῦνε κατὰ τῆς Δοβρᾶς μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ τὴν καταστρέψουν ἡ νὰ τὴν κάνουν δική τους. "Οπως κι' ἔγινε. 'Ο χριστιανικὸς πληθυσμὸς τῆς Δοβρᾶς ἔζητησε τὴν προστασίαν τῶν μικροσουλτάνων τότε Τσατσαίων μπέηδων Βαλοβίστας Ρέζας, τῆς ἴδιας τότε περιφέρειας καὶ τώρα τῆς Πρεμετῆς. Αὐτοὶ μὲ τὸ πρόσχημα νὰ ὑποστηρίξουν τοὺς κατοίκους τῆς Δοβρᾶς,

μὲ σκοπὸ διμῶς νὰ πάρουν αὐτῷ μεγάλο μερίδιο, χωρὶς νὰ χάσουν καιρό, πήγαν ἀμέσως, ἀλλὰ ηύραν στὸ δρόμο τους ἓνα δερβίση, ποὺ εἶχαν οἱ κατσικολέφτες, καὶ ὑπὸ πεβασμῷ ὑποχώρησαν. Ἀπὸ τοὺς Δοβρανῖτες ἄλλοι φύγανε στὸ ἔξωτερον ἄλλοι κατέφυγαν στὰ γειτονικὰ χωριά καὶ οἱ τελευταῖοι οἱ πὸ διδύνατος φάσιν φαγιάδες τῶν μπέηδων χτίσανε μικρὰ ἀχυροκάλυβα καὶ φυάσαντες χωριά, τὸ Μπιλθοῦκι. Οἱ δὲ ἀρβανιτάδες κατσικολέφτες ἐγκαταστάθησαν στὴ Δοβρά, ποὺ ἔλαβε καινούργιο ὄνομα, Κουσάρτσικο, ποὺ θὰ πῆ «εἰλεφτοφοιλί», «Κατσικολεφτοχώρι», γιατὶ ἡ ἀλβανικὴ λέξη Κουσάρο θὰ πῇ κατσικολέφτης».

Μπιρκόστια, ἡ, στ' Μπιρκουντζιά, γεωργικὴ ἔκτασις Νικάνορος (Ν).

Μπιγτουνγίτσια, τά, τοποθεσία Ἐξοχῆς (Ν), ὅπου φύεται τὸ χόρτον μπιγτούντι. Ἡ ίδια τοπωνυμία εἶναι καὶ εἰς Σανοβόν (ΝΔ) *Μπιγτινίτσια*, ἡ, δάσος, ὅπου φύεται τὸ χόρτον.

Εἰς Ἀετορράχην (Στεφανούπολην 1933 σ. 100) ὑπάρχει θαμνώδης ἔκτασις δύνομαζομένη *Μπιγτούρες*.

Μπίστα, ἡ στ' Μπίστα, τοποθεσία Χιονιάδων (Β).

Μπιτζούκες, αἱ, στ' οἱ Μπιτζούκις, τοποθεσία Πυξαριᾶς (ΝΑ) καλλιεργουμένη.

Μπιτίτσιο, τό, στοὺ Μπιντίτσιον, δάσος Χιονιάδων (Α) δέξιων παρὰ τὰ σύνορα μὲ τὸ Ἀσημοχώρι.

Μπλάσχ, σ' Μπλάσχι, πλαγινὴ τοποθεσία Καστάνιανης (Δ).

Μπλίζδιάγη, ἡ, στ' Μπλίζδιγιαν', ὁ σημερινὸς συνοικισμὸς Λαγκάδα. Ὁ Ἀραβαντινὸς (Χρονογραφία τ. Β', σ. 339) γράφει Μελίσδανη θεωρῶν αὐτὸ ἔλληνικόν.

Τὸ χωρίον ἀποτελούμενον σήμερον ἐκ 50 οἰκογενειῶν κατὰ τὴν σχετικὴν παράδοσιν συνεκροτήθη διὰ τῆς συγχωνεύσεως ἐνὸς ἄλλου χωρίου, ποὺ ἐκέγετο Ἐλευθεροχώρι καὶ ἐκείτο πλησίον τοῦ Σαρανταπόρου. Τὸ μόνον λείψανον αὐτοῦ εἶναι τὸ ἄγιον βῆμα ἐκκλησίας. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ ἡναγκάσθησαν νὰ διαλύσουν τὸ χωρίον των κατὰ τὴν παράδοσιν ἀπὸ τοὺς λητάς, ποὺ ἐλήστευον πάντα τὸ χωρίον, καὶ ἀπὸ τὰ πολλὰ φίδια, ποὺ συναντᾶ κανέὶς καὶ σήμεροι στὸ μέρος αὐτό. Μὲ τὴν συγχώνευσιν αὐτὴν τὸ χωρίον Λαγκάδα είγε πλέον ἀπὸ 300 οἰκογένειες. Ἀλλὰ τὸ 1823 κατεστράφη τὸ χωρίον ἀπὸ ἐπιδομεῖς Ἀλβανούς, διότι οἱ προεστοί αὐτοῦ ἐνεργοῦσαν νὰ διαγνωρίσουν αὐτὸ κεφαλοχώρι. Τότε ἐσφάγησαν πολλὰ οἰκογένειαι καὶ αἱ ἄλλαι ἔφυγον. Ἐπειτα διμῶς ἐγκατεστάθησαν διάφοροι ἐκ διαφόρων σημείων. Τὸ 1873 παθαίνει νέαν καταστροφὴν ἀπὸ τοὺς Ἀλβανούς μπέηδες. Τὸ 1883 παθαίνει τὴν τρίτην, διότε οἱ μπέηδες ἐγκαθιστοῦν διαφόρους κατοίκους ἀπὸ ἄλλα χωρία (ἀπὸ τὸ Μπλιθοῦκι, ὃθεν τὸ ἐπώνυμον Μπλιθικώτης, ἀπὸ τὴν Καστάνιανη, ἀπὸ τὸ Κοῦτσι τῶν Φλιατῶν). Οἱ Μπλιζδιανῖτες πεντε εἶχαν ἐγκαταλείψει τελείως τὸ χωρίον των κατὰ τὰς τρεῖς

καταστροφάς, ἐπῆγαν εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ Μακεδονίαν, διόπου κατὰ τὴν παράδοσιν συνεκρότησαν ὀλόχληρα χωρία.

Μπλός, δ, στοὺς Μπλόδ, τοποθεσία Καντσίκου (ΝΑ).

Μπογάτσι, τό, στοὺς Μπουγάτσι, τοποθεσία Σιράτσανης (ΒΑ) ἔχουσα πολλὰ νερά.

Μπογδαγάκι, στοὺς Μπουγδαγάκι, τοποθεσία Χιονιάδων (Δ).

Μπογδής, δ, στοὺς Μπόγδ', τοποθεσία Ἀμαράντου (ΒΑ), διόπου οἱ ἄγροι οἱ ἀνήκοντες εἰς τινα Μπόγδην.

Μπόκλη, ἡ, στ' Μπόκλη, τοποθεσία Πυρσόγιαννης (Ν).

Μπόκοβογ, τό, στοὺς Μπόκουβου, πηγὴ Ἀμαράντου (Δ).

Ἡ τοπωνυμία αὗτη ἔχει ἱστορικογεωγραφικὴν ἀξίαν. Ὑπάρχουν δομοὶ ή παραλλαγαὶ αὐτῆς ἀναφερόμεναι εἰς συνοικισμοὺς ὑφισταμένους καὶ σήμερον. Ἡτοι Μποκοβίνα εἰς Γορτυνίαν, Μπουκοβίνα εἰς Ἡλείαν, Μπούκοβον εἰς τὸν νομὸν Δράμας.

Μποτσομηλιά, ἡ, σ' Μπουτσομῆλιά, βρύση Βούρμπιανης (Δ).

Μπούκα Ἐπάνω, ἡ, στὸν Ἀπάν' Μπούκα, τοποθεσία Πουρνιᾶς (Δ). Ωπάρχει καὶ Μπούκα Κάτω, σ' Γκάτου Μπούκα, τοποθεσία Πουρνιᾶς (Δ). τῆς αὐτῆς προελτύσεως εἶναι καὶ τοπωνυμία Μπούκηδες, οἱ, στ' οἱ Μπούκηδες. ἀναφερούμενη εἰς τὴν κάτω συνοικίαν τῆς Βούρμπιανης. Κατὰ τοὺς κατοίκους τὸ δνομα ἔχει σχέσιν μὲ τὴν οἰκογένειαν Ντούκα, τοὺς Ντούκηδες, κατοικοῦσαν εἰς τὴν συνοικίαν ταύτην, διόπι φαντάζονται τροπὴν τοῦ δ εἰς β. Κατ' ἄλλους πάλιν κατοίκους τοῦ χωρίου τούτου ἔλαβε τὴν δνομασίαν ταύτην, διύτι οἱ κάτοικοι τῆς συνοικίας ταύτης ὡς ἔχοντες ἄλλοτε καλύτερα κτήματα ἔξησφάλιζον δι' αὐτῶν τὸν ἄρτον (ἄλβ. μπούκ=ἄρτος). Ἐνίστε ἡ λέξις λέγεται καὶ σκωπτικῶς.

Μπουλαμάτσης, δ, στ' Μπουλαμάτο', τοποθεσία Κονίτσης (Α) καὶ βρύσης ἦν κατεσκεύασεν δ Γ. Μπουλαμάτσης ἔκει εἶναι καὶ τὰ κτήματα αὐτοῦ.

Μπούλτση, ἡ, στ' Μπούλτσ' τοποθεσία Πεκλαρίου (Ν).

Μπούμπαρης, δ, στ' Μπούμπαρ', τοποθεσία Μεσαριᾶς (Δ).

Μπούνου, ἡ, στ' Μπούνου, βρύση Ἀηδονοχωρίου ἔχουσα τὸ ἔλαφοδερο νερό. Ἐλαβε τὴν δνομασίαν ἀπὸ τοὺς διερχομένους βλάχους, ὡς λέγουν οἱ κάτοικοι.

Παρὰ τοῦτο δὲν φαίνεται πιθανὴ ἡ γνώμη αὗτη. Μᾶλλον φαίνεται διὰ ὀνομάσθη οὕτω ἡ πηγὴ ἐκ τοῦ ἰδιοκιήτου κτήματος περὶ αὐτὴν ἡ τοῦ κτίτορος της. Μπόνιος ἡ Μπόνος σύνηθες δνομα ἀλβανικόν. Πρβλ. Μέτσιο Μπόνος ἐκ Τεπέλενίου (J b r a h i m M a n z o u t Efendi Memoires... σελ. 338 καὶ Ἀραβαντινοῦ Ἰστορία Ἀλῆ σ. 469).

Μπουραζάνης, ὑ, στ' Μπουραζάν', τοποθ. Ἀηδονοχωρίου (Α) στρατιωτική, διόπου δ σαλπιγκτὴς (τόνορχιστὶ μπουραζάν) ἐσάλπιζε. Μπουραζάνι (οὕτω δέον ἥδη νὰ γράφεται) δὲν λέγεται, ὡς ἐπιστεύθη (Αναγνωστοπούλου 93) ποτάμι ἡ παραπόταμος τοῦ Ἀφου, ἀλλ' ἡ θέσις.

Μπούρεση, ἥ, στ^ρ Μπούρεση, τοπ. Μολυβδοσκεπάστου (Ν).

Μπούρια, ἥ, στ^ρ Μπούρια, τοπ. Στράτσανης (Α).

Διὰ τὴν τοπωνυμίαν ταῦτην ὑπάρχει ἡ ἔξης παράδοσις, τὴν ὅποιαν μοὶ παρεχώρησεν ὁ κ. Χ. Ρεμπέλης: «Μέσα σ' αὐτὴν τὴν σπηλιὰ εἶναι μιὰ Χάρη ποὺ παίρνει τὸ θέρμες ἀπ' τῆς θερμασμένους καὶ γιατρεύονται τὰ μαραζιάρικα παιδιά, δοξάζουν κατοινάδα καὶ σπλήγα, δσουνους ἐπεισε τὸ χουλιαράκι! Καὶ δὲν μπόροιν νὰ πάρουν δρόμο, δοσ' εἶναι βαρεμέν' ἀπ' δέω καὶ κάν' σᾶν ἀπόκοντριγοι, ὅσες νυφᾶδες δὲ. ζυγώνουν τῆς ἀνδρες τους κι' ὅσα παιδιά— με σχώσεσ— κατιουροῦντ^ρ σχπάνου τους. Λένε πῶς εἶναι μέσα ξωτ'κές. «Οσοι μπαίνουν μέσα φίγουν δεκάρες κοσιάρες, ορύπια καὶ μπεζίκια ἀσημένια κι' οἱ νυφᾶδες ἀφίγουν κένα δαχτυλίδι ἢ καμμιά ζάβα φλωροκαπνισμένη. «Οποιος ἀρρωστος πᾶν σ' αὐτὴ τὴν σπλιὰ καὶ κάν' τὰ διαταγμένα γένεται γερός, μπούρας καὶ γι' αὐτὸν τὴν ἔβγαλαν καὶ *Μπούρια*».

Μπουρμποράτο, τό, στοὺ Μπουρμπουράτου, τοποθ. Μεσαριᾶς (Β).

Μπούρντα, ἥ, στ^ρ Μπούρντα, τοποθ. Ἀσημοχωρίου (Ν).

Μπούρνω, ἥ, σ^ρ Μπούρνου, τοποθεσία Μεσαριᾶς (ΝΔ) καὶ Μοναστηρίου (ΒΔ) ἐκ τοῦ δένδρου μπουρνιά (=κορομηλιά),

Μπουράρι, τύ, στοὺ Μπουνάρι^ρ, τοποθ. Γοργοποτάμου, δπου καὶ κρύα βρύση. Υπάρχει καὶ τοπωνυμία *Μπουνάρι τοῦ Βαγγέλη*, στοὺ Μπουνάρι^ρ τῆς Βαγγέλη^ρ, τοποθ. Γοργοποτάμου, δπου είχε τὰ κτήματά του δνομαστὸς καὶ μεγάλος κτηματίας τοῦ χωρίου. Δι^ρ αὐτὸν καὶ ἔχομεν ἀπὸ τὸ ὄνομά του πολλὰς τοπωνυμίας, Μνήματα τοῦ Βαγγέλη, Ταμπούρια τοῦ Βαγγέλη, Τσιρόνια τοῦ Βαγγέλη, ἂς ίδε εἰς τοὺς οἰκείους τόπους.

Μπολιάνα, ἥ, στ^ρ Μπούλιάνα, 1) κορυφογραμμὴ Γαναδιοῦ (ΒΔ), 2) τοποθεσία Πυρσόγιαννης (ΝΔ) ἀνυδρος καὶ 3) τοποθεσία Καστάνιανης (Ν).

Εἶναι συνήθης ἡ τοπωνυμία αὕτη ἐν Ἡπείρῳ. Πρβλ. Πολάνα εἰς Ἀστορράχην (Στεργιοπούλου 1933 σ. 180) καὶ Χόσεψην (αὐτ. 139).

Μπόλοι, οἱ, στ^ρ Μπόλ^ρες, ράχη Γαναδιοῦ (ΒΑ).

Μπουτζόχωμα, τύ, στὸ Μπουντζόχουμα, τοποθεσία Ζέρμας, δπου κόκκινο καὶ παχὺ χῶμα κατάλληλον νά κατασκευάζουν μπόντζες. Μπόντζα εἶναι ταψί χωματένιο κατασκευαζόμενον ὑπὸ τῶν γυναικῶν.

Μπορίκια, τά, στὰ Μπουρίκια, τοποθεσία Στράτσανης ἀπὸ πεῦκα (Δ). «Ομοιαὶ ἐκ πεύκων τοποθεσίαι εἰς Ἀσημοχώρι (Ν) καὶ Πυξαριάν (ΒΔ). Τὰ πεῦκα λέγονται εἰς τὰ χωρία ταῦτα μπουρίκες.

Μπορμποτσικά, τά, στὰ Μπουρμπουτσ'κά, ἔκτασις βοσκήσιμος Βούρμπιανης (Ν), δπου φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε συνοικία ἢ χωρίον.

Ἡ τοπωνυμία αὕτη ἔχει ιστορικογεωγραφικὴν σημασίαν. Μπορμποτσικά ἐκαλεῖτο μετονομασθεῖσα εἰς Ἐπταχώριον καὶ μεγάλη κωμόπολις τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας παρὰ τὸ Βόιον δρός ἐγγύτατα τῶν δρίων Μακεδονίας—Ἡπείρου.

Μποροβίτσα, ή, στ' *Μπουρουβίτσα*, τοποθεσία 'Αμαράντου (ΒΔ) δημαλή δύνομασθείσα οὕτω ἐκ τοῦ δέκαδρου μπορακινιά.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Κολωνίας ὑπάρχει Βορόβα ή *Μπορόβα* (*Μυστακίδου* ἐν ἐφημ. «*Κονίταρ*» φυλλ. 31]14-6-1915) σημαίνουσα χιόνα.

Μποτικόπουλο, τό, στοὺς Μπουντικόπλου, δρος Πωγωνίσκου, ὅπου λέγουν ὅτι ὑπῆρχε χωρίον, ἀλλὰ λόγῳ τοῦ ψύχους ἡναγκάσθησαν νὰ κατέλθουν εἰς τὴν θέσιν τοῦ σημερινοῦ χωρίου Πωγωνίσκου.

Μπούριτένια, τά, στὰ Μπουριτένια, τοποθεσία δασώδης Νικάνορος (B).

λὰ *Μπουρτζόλ*, τοποθεσία Διστράτου (N).

Μπούρτζουλος, δ, στοὺς Μπουρτζουλούς, τοποθεσία Καστάνιανης (Δ).

Μποσέτσι, τό, στὸν *Μπουσχέτσεχ*, βουνὸν Ζέρμας (A).

Μπούσι, λὰ *Μπούσχ*, τοποθεσία 'Αετομηλίτσης, ὅπου βγαίνει ὁμώνυμο χορτάρι μὲ κίτρινα ἄνθη καὶ μὲ φύλλον χνουδωτόν.

Μπούσπαλης, δ, στ' *Μπούσπαλ*, τοποθεσία Πωγωνίσκου (B).

Μπουτσικόν, τό, στοὺς Μπουτσ'κό, τὸ σημερινὸν χωρίον Πωγωνίσκος.

Μπούτσος, βρύση Κονίτσης (βλ. καὶ Βρύση τοῦ Μπούτσιου).

Μπουτσοβάλα, ή, στ' *Μπουντζουβάλα*, πηγὴ Σορίτοης (NA).

Μπούφος, δ, στὸν Μπούφου, τοποθεσία Πουρνιᾶς (B).

Πρβλ. Μπουφόρεμα ἐν Παρνασσίδι ('Αθηνᾶ ΜΔ' 139), *Μπούφες* εἰς *Καλέτζι* (Στεργιοπούλου 1933, σ. 103).

'Η λέξ. ἐκ τῆς Ιταλ. (ή λατ. *bubo*) σημαίνει τὸν βύαν.

Μποχᾶ (τοῦ), στ' *Μπουχᾶ*, λόφος 'Ελευθέρου (B).

Μπράλιεγκο, τό, στὸν Μπράλιεγκου, τοποθεσία βοσκήσιμος Βούρμπιανης (B).

Μπράλικα, τά, στὰ Μπράλ'κα, δάσος 'Ελευθέρου.

Μπρανίτσα, ή, στ' *Μπρανίτσα* βλ. *Μπρενίτσα*.

Μπρενίτσα, ή στ' *Μπρινίτσα*, τοποθεσία Γοργοποτάμου βραχώδης.

Μπρεστούρι, τό, στὸν Μπριστούρι, δρος Χιονιάδων (B) ἐκ τῶν φυομένων ἐκεῖ ἀγρίων λαχάνων (κοινῶς μπρέστοντρα).

Μπριγιάσοπος, δ, στὸν Μπριγιάσουπου, τοποθεσία Βούρμπιανης βοσκήσιμος καὶ αὐχὴν Ζέρμας.

Μπριγιούμας, δ, στ' *Μπριγιούμα* τοποθεσία 'Αγίας Βαρβάρας (Δ).

λὰ *Μπρίσκου*, τοποθεσία Διστράτου (Δ).

'Η λέξις ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ἀλλαχοῦ προφερομένην *Μπρούσκα*, δηλ. πηγήν. ποὺ ἔχει δλίγον, ὅχι καθαρόν, νερὸν καὶ ὅχι πάντοτε.

Μπρουζέλικο, τό, στὸν *Νπρουζέλ'κου* τοποθεσία Πυρσόγιαννης (A) ἐπικλινής.

Μπρουκότσαλη, ή, στ' *Μπρουκότσαλη*, τοποθεσία Μοναστηρίου (Δ).

Μπρουσάβες, αἱ, στ'ς *Μπρουσάβις*, τοποθεσία Πωγωνίσκου (Δ) κατάφυτος ἀπὸ μπρουσάβες.

λὰ *Μύλου* (στὸν 'Ομυλό), τοποθεσία Διστράτου (ΒΔ), ὅπου

εἶναι ὅμυαλός, σχιστόλιθος (βλ. καὶ ὅμυαλός καὶ παρπαλέτος).

Μύλος, δ, στοὺς Μύλους, πολλαὶ τοποθεσίαι μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ὑπάρχονταν εἰς τὴν ἑπαρχίαν Κονίτοης ἐνεκα τῶν ὑδρομύλων, ποὺ ὑπάρχουν εἰς αὐτάς. Εἶναι εἰς Γαναδιό (ΒΑ), Λαγκάδαν (ΝΔ), Ἀμάραντον (Δ), Ἀγίαν Βαρβάραν (Δ), Κατάνιανην (Δ), Ἀπαντᾶ δμως ἢ τοπωνυμία καὶ κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν: οἱ Μύλοι στ' οὓς Μύλ'ς, τοποθεσία Πυρσόγιαννης (Α). Πολλάκις δμως εἰς τὴν τοπωνυμίαν ταύτην προστίθεται ἢ τὸ ὄνομα τοῦ ιδιοκτήτου τοῦ μύλου ἢ τὸ ὄνομα τοῦ κτίτορος. Τοιαῦται τοπωνυμίαι εἶναι αἱ ἔξης: *Μύλος τοῦ Μπούτσιου*, τοποθεσία Κονίτοης. *Μύλος τοῦ Στόγια*, τοποθεσία Γοργοποτάμου. *Μύλος τοῦ Ἀλήμπεη*, τοποθεσία Κονίτοης. *Μύλος τοῦ Μπαμπᾶ*, τοποθεσία Κονίτοης, ὃπου διὰ μύλος τοῦ Μπαμπᾶ Κιαμῆλ. *Μύλι νὲ Θῶδος*, νὲ *Μύλι τὲ Θῶδος*, τοποθεσία Πλικατίου, ὃπου διὰ μύλος τοῦ Θεοδώρου.

Μυλωνᾶς, δ, στ' Μυλουνᾶ τοποθεσία Γαναδιοῦ (ΒΔ).

λὰ *Μύτ(i)κον* (=Μυτοῦλα), χαχοῦλα Διστράτου (Ν).

N

Νάρες, αἱ, στ' Νάνις, τοποθ. Βούρμπιανης (Δ) ἀνω τοῦ δάσους Λιανοῦρα, ὃπου φύεται τὸ πλατύφυλλον χόρτον *νάρα*. Εἰς Δίστρατον ἀπαντᾷ λὰ *Νάρε* διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν *Νάγα* εἶναι βρύση καὶ τοποθ. Παλιοσελίου (Β).

Νάνος, δ, στ' Νάν', 1) χωράφια ἀκαλλιέργητα Γαναδιοῦ (ΒΑ) ἀνήκοντα εἰς τινα Νάνον, 2) τοποθ. Λαγκάδας (Β) διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

Νασιάτικο, τό, στοὺς Naschárt'κον, τοποθ. Ἐξοχῆς (Ν) ἀνήκουσα εἰς τὸν Νάσιον.

Νατσαίκος, δ, στοὺς Νατσαίκουν, ρύαξ Λαγκάδας (Β).

Νεζερός, ἥ, στ' Νιζιρό, 1) δασικὴ ἔκτασις Βούρμπιανης (Δ), ὃπου λίμνη κατὰ τὸ μέσον, 2) τοποθ. Ἀσημοχωρίου (ΝΔ).

Ἡ λέξις κατὰ τὸν Ἀραβαντινὸν (ἐνθ. ἀν.) εἶναι σλαβικὴ σημαίνουσα λίμνην. Τοιαῦται δνομασίαι λιμνῶν εἶναι πολλαὶ ἐν Ἑλλάδι γνωσταὶ καὶ ἀγνωστοι. Πρόβλ. Ὁζερὸς λίμνην Μακεδονίας καὶ μικράν τινα τῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου Θεοπρωτικοῦ ('Αραβαντινὸς τ. Β' σ. 119). Πλὴν τῶν λιμνῶν ἡ τοπωνυμία ἀναφέρεται καὶ εἰς συνοικισμούς. Ὅπαρχει Ὁζερὸς ἢ Νεζερὸς εἰς τὴν ἑπαρχίαν Τυρνάβου παρὰ τὴν πρὸ τοῦ 1912 ὁροθετικὴν γραμμήν. Ἀμφότεροι οἱ συνοικισμοὶ οὗτοι εἶναι ἰδρυμένοι παρὰ διμωνύμοις λίμναις, αἰτινες ἀποδίδονται εἰς τὴν Ξυνιάδα καὶ Ἀσκουρίδα καὶ ἐκ τῶν ὅποιων ἔλαβον τὰ δινόματά των. Παρὰ τῷ λαῷ διατηρεῖται δὲ γεωγραφικὸς ὅρος Ὁζερὸς ἢ νεζερὸς σημαίνων τὴν λίμνην, ἐκ τοῦ δινόματος δὲ τούτου δνομάζει πάσας τὰς λίμνας. Ὁ γεωγραφικὸς οὗτος δρος ἐποιείτο γραφήθη εἰς τὴν ἐλληνικὴν λαϊκὴν γλῶσσαν κατὰ τὸν μεσαίωνα καὶ εἶναι ἀσφαλῶς σλαβ. λέξις.

Νέλλα, ἡ, στ' Νέλλα, τοποθ. Πυρσόγιαννης (Δ) ἐπίπεδος, δπου ἡ ἀρχή τῶν πηγῶν τοῦ χωρίου.

Νέλτσια, ἡ, στ' Νέλτσια, ἀγροί καὶ δασώδης ἔκτασις ἐξ δέντρας Γοργοποτάμου.

Νερατζιά, ἡ, στ' Νιρατζιά, τοποθ. Πουρνιᾶς (N).

Νέρες, αἱ, στ' Νέρις, τοποθ. Ἐξοχῆς (Δ), δπου ἀφθονα τὰ ὕδατα.

Νερό, τό, στοὺς Νιρό, τοποθεσία Πυξαριᾶς (NA) καὶ ἡ πέριξ τοποθ.

Νεροστάλια, τά, στὰ Νιρουστάλα, τοποθ. Ἐξοχῆς (B), ἐνθα στάσιμον ὕδωρ.

Νεροτρουβιές, αἱ, στ'ς Νιρουτρουβιγιές, ἀμπελῶνες Βούρμπιανης (A), ἔνθα ἡσαν νεροτριβιές (ὑδροτριβεῖα). Συγκοπτομένη εἶναι ἡ τοπωνυμία Νεροτρουβιές, ράχη Γαναδιοῦ (ΒΔ), δπου ἡσαν νεροτρουβιές.

Νερόφραξα, τά, στὰ Νιρόφραξα, τοποθεσία Ἐξοχῆς (B). δπου εἶναι φραξιά (=δένδρα).

Νιά, τά, δάσος Γαναδιοῦ (BA), δπου ἡσαν στάνες.

Νικάνωρ "Αγιος, δ, στοὺν "Αη - Νικάνουρα, 1) λόφος Παλιοσελίου (ΒΔ), δπου ενδίσκεται τὸ εἰκόνισμα τοῦ 'Αγίου Νικάνορος, 2) τοποθεσία Νικάνορος, (A), δπου ἡ ἐκκλησία.

Νικατσακαρνές, αἱ, στ'ς Νικατσακαργιές, τοποθ. Μεσαριᾶς (Δ), δπου αἱ καρυὲς τοῦ Νικᾶ.

Νικιτσαίκα, τά, στὰ Νικιτσαίκα, τοποθ. Ἀηδονοχωρίου (A), δπου ἡτο κάποιος Νικιτσῆς, (Κιτσῆς=Χριστος).

*Νικόλαος ἄγιος, δ, στοὺν "Αη - Νικόλα. Εἶναι συνήθης ἀγιώνυμος τοπωνυμία ὀφειλομένη εἴτε εἰς τὴν ὑπαρξιν παρεκκλησίου ἡ ἐκκλησίας. Τοιαῦται τοπωνυμίαι εἶναι εἰς Γαναδιὸ (ΒΔ), Ἐλεύθερον, Στράτσανην (NA), Λαγκάδαν (Δ), Ἀμάραντον (B), Ἀσημοχώρι (BA), Ἐξοχὴν (NA), Κάντακον (Γ), Καστάνιανην, Κόνιτσαν (BA), Πουρνιάν (A), Πυξαριάν (NA), Πωγωνίσκον (Δ), Σανοβόν, Χιονιάδες (N), Ἀηδονοχώρι (N καὶ B), Ἀγίαν Βαρβάραν (Δ) καὶ Μολυβδοσκέπαστον (N). Εἰς τὸ Πλικάτι (Δ) λέγεται *né Schérit N'kóla*.*

Νίτανος Ἐπάρω, στοὺν Ἀπάν' Νίτανου, τοποθ. Πουρνιᾶς (A). Ὑπάρχει καὶ δ Κάτω Νίτανος, τοποθ. Πουρνιᾶς (A).

*"Ισως νὰ εἶναι Ἰταμος, ὡς ἐν Παρνασσίδι ('Αθηνᾶ ΜΔ' 139) ἐκ τοῦ φυτοῦ *ītāmos*, (=taxus baccata) (Χελδράτχ) ἀπαντῶντος ἐν Οίτῃ καὶ Παρνασσῷ.*

Νιτζίπ, δ, στοὺν Νιτζίπ, τοποθεσία Φούρκας, δπου τὸ μνῆμα φονευθέντος Τούρκου Νιτζίπ ὑπὸ τοῦ ἀρχιληστοῦ Νταβέλη τὸ 1879.

Νιτσάνινα, ἡ, στ' Νιτσάνινα, καλλιεργούμενη τοποθ. Νικάνορος (B).

Νόλης Ἰωάννης, δ, στ' Γιάνν' Νόλ', τοποθ. Καστάνιανης (A), δπου κτῆτα τοῦ Γιάννη Νόλη.

Νόσογιο, τό, στοὺς Νόσουγιον, τοποθ. Γοργοποτάμου.

Nταΐταφίσα, ἥ, σ' Νταΐνταφίσα, τοποθ. Πουρνιᾶς (N).

*Νααλαγιάντης, δ, στ' Νταλαγιάνν^ο, τοποθ. 'Εξοχῆς (NA) ἐκ τοῦ ίδιο-
κτήτου αὐτῆς.*

Nταλόγια, ἥ, σ' Νταλόγια, τοποθ. Καντσίκου καλλιεργουμένη.

*Nταμπόρ, τό, στον Νταμπόρ, τοποθ. Γοργοποτάμου, ὃπου ἀλλοτε ἦτο
φυλάκιον. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὑπάρχει ἡ αὐτὴ τοπωνυμία καὶ εἰς τὰ χωρία
'Αηδονογάρι πλησίον τῆς Μεσογειακύρας, εἰς Ζέρμαν καὶ εἰς Βούρμπιανην.*

Nτεμπλούχος, στοὺς Ντιμπλουγκούς, δασικὴ ἔκτασις Βούρμπιανης.

*Nτεντουλάρ, νὲ Ντεντουλάρ, συνοικία Πλικατίου ἐκ τῶν κατοικούντων
ἐκεῖ Ντεντουλαίων.*

Nτέντσικον, τό, στοὺς Ντέντσικους, τὸ σημερινὸν χωρίον 'Αετομηλίτσα.

Τοῦτο εἶναι βλαχόφωνον.

Nτερμιά, τά, στὰ Ντερμινζά, τοποπεσία 'Αηδονοχωρίου (B).

*Nτέρτι, τό, στ' Ντέρτι^ο, τοποθ. Καστάνιανης (N), ὃπου γίνεται ὁ χωρι-
σμὸς τῶν ξενιτευομένων ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς των. Προφέρεται ὃς θηλ. ἥ
Nτέρτη.*

Δὲν φαίνεται πιθανὴ ἡ προέλευσις αὐτῆς, τὴν ὅποιαν μολ ἔδωσαν οἱ
γέροντες. Δύο λέξεις συγγενεῖς πρὸς τὴν τοπωνυμίαν ὑπάρχουν εἰς τὴν ἀλ-
βανικὴν γλῶσσαν : τὸ ντάρδε (=ἀχλαλέα), καὶ τὸ ντέρδε (=χύνεται). Φαί-
νεται μᾶλλον ὅτι εἰς μίαν τούτων ὀφείλομεν νὰ ἀποδώσωμεν τὴν τοπωνυμίαν
καὶ ίδιως εἰς τὴν δευτέραν, διότι τὸ μέρος αὐτὸν ἔκδηται. 'Ο λαὸς συνδέσας
αὐτὸν πρὸς τὸν χωρισμὸν παρετυμόλησε.

Nτέσκη, νὲ Ντέσκη, κάμπος Πλικατίου.

*Nτέτσικας, δ, στ' Ντέτσι^ο, οάχη Καβασίλων ἐκ τοῦ ἐπωνύμου Ντέτσικα,
ὅστις ἦτο ίδιοκτήτης. Τὸ ἐπώνυμον τοῦτο εἶναι ἀλβανικὸν σημαῖνον νόθον
(ντότσι^ο).*

Nτιβιτζή (δ ἥ τό), στὸ Νιβιτζῆ, χερσότοπος Πυξαριᾶς (ΒΔ).

λὰ Nτίζ, πηγὴ 'Άρμάτων (A).

Kτιμπλόμπορδα, ἥ στ' Ντιμηλόμπουρδα, τοποθεσία 'Οξιᾶς (NA).

*Nτίτσα, ἥ, σ' ν Ντίτσα, τοποθεσία 'Αγίας Βαρβάρας καλλιεργουμένη.
'Ομοία εἶναι ἡ τοπωνυμία Nτίτσε, στοὺς Ντίτσε, τοποθεσία 'Ασημοχω-
ρίου (NA).*

*Nτιχαλό, τό, στὸ Ντιχαλό, τοποθεσία Μελισσόπετρας (B). Εἰς τὸ Δί-
στρατον (B) ἀπαντᾷ λὰ Nτουχέλι (=στὶς Ντιχάλες). Εἶναι ἀπότομα μέρη.*

Nτόβρη, ἥ, στ' Ντόβρ^ο, τοποθεσία Ζέρμας (A).

Nτόμιτσα, ἥ, σ' Ντόμιτσα, πηγὴ Πυρσόγιαννης (BA).

Nτομπλίτσα, ἥ, σ' Ντομπλίτσα, τοποθεσία Πουρνιᾶς (A καὶ B).

Nτορίκι, τό, στοὺς Ντουρίκι, τοποθεσία Πουρνιᾶς (N).

Nτορούτσα, ἥ, σ' Ντουρούτσα, τοποθεσία Πουρνιᾶς (N).

Nτούβλη, ἥ, στ' Ντούβλ^ο, τοποθεσία 'Εξοχῆς (N).

Ντούλιο, λὰ Ντούλιον, τοποθεσία 'Αετομηλίτσης, ὅπου τὸ μνῆμα τοῦ φονευθέντος τούρκου Ντούλιο.

Ντούμος, δ, στοὺς Ντούμους, πηγὴ 'Αμαράντου (Β) ὀνομασθεῖσα ἀπὸ Τούρκον τίνα Ντούμο. Ὁμοία εἶναι ἡ τοπωνυμία Ντουμουλάρι, νὲ Ντουμουλάρι, συνοικία ἄλλοτε τουρκική τοῦ Πλικατίου.

Ντούπιστα, ἥ, στ' Ντούπιστα, τοποθεσία Λαγκάδας (Ν) δασώδεις, ώς καὶ εἰς Καστάνιανην (Α).

Ντούρβαρης, δ, στὸ δ Ντούρβαρο', τοποθεσία Βούρμπιανης (ΒΑ), ὅπου οἱ ἄγροι τοῦ Ντούρβαρη.

Ντουρμάκος, δ, στοὺς Ντουρμάκους, λάκκος Καστάνιανης μεταξὺ Μεσαριάς καὶ Σκάλινας.

Ντράγκος, δ, στὸν Ντράγκο, βρόση Βούρμπιανης (ΝΔ).

Ντράξιος, δ στοὺς Ντράξιους, τοποθεσία Πυρσόγιανης (Ν).

Ντρόζγκα, ἥ, στ' Ντρόζγκα, τοποθεσία 'Οξιᾶς (Ν) καὶ Χιονιάδων (ΒΑ).

Νύμφη, ἥ, στ' Νύμφ', βουνὸ Κενίτσης, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται ἡ πόλις.

■

Ξηρικά, τά, στὰ Ξηροκά, τοποθεσία Κονίτσης (Δ).

Ξηρόκαμπος, δ, στοὺν Ξηρόκαμπου, τοποθεσία ξηρὰ Πυζαριῶν (Ν) καταστραφεῖσα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Σαρανταπόρου:

Ξηρόλιμνη, ἥ, σ' Νέηρολιμνῷ τοποθεσία Κερασόβου (Ν), ὅπου ἦτο λίμνη.

Ξηροπόταμος, δ, στοὺν Ξηρουπόταμου, τοποθεσία Κονίτσης (ΒΔ) περὶ τὸν ὄμβρινυμον ρύακα.

Ξούλια, ἥ, σ' Τζούλια, τοποθεσία δασώδης ἀπὸ πεῦκα· Στράτσανης (ΒΑ).

○

'Οβραγιές, αἱ, στ'ς 'Οβραϊές, τοποθεσία καλλιεργουμένη Βούρμπιανης (Ν).

'Ομυαλοῦρα, ἥ, στ'ν Ούμυαλοῦρα. Ἰδὲ Σέρψα.

'Ομφαλός, στοὺν Ούμφαλό. τοποθεσία 'Αμαράντου (ΒΑ).

'Οξυά, ἥ, σ'ν' (ὑξυά, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης' μετωνόμασθη οὗτω ἡ Σέλτση.

'Οπικα, δάσος Διστράτου (ΒΑ).

'Οροσιά, ἥ στ'ν Ούρασιά, τοποθεσία Καστάνιανης (Δ) περίβλεπτος καὶ ἄλλη ἔγγυς αὐτῆς λεγομένη 'Ορασοῦλα (Δ).

*Ορλα, ἥ, στ'ν "Ορλα, 1) τοποθεσία Χιονιάδων (ΒΑ) ἀπόκρημνος, διόπιθεν τὸν χειμῶνα καταρρέουν δλόκληροι βράχοι 2) λαγκάδι τῆς Ἀγίας Βαρβάρας, 3) τοποθεσία Στράτσανης (Β), 4) τοποθεσία Γοργοποτάμου, 5) τοποθεσία Ἀμαράντου (ΝΑ) δνομασθεῖσα οὕτω κατὰ τὴν κοινὴν ἀντίληψιν, διότι σχηματίζεται ἐν αὐτῇ στενωπὸς εὐρισκομένη μεταξὺ δύο βράχων, τὸ δὲ μέσων καταπίκτον ἐξ ἀρκετοῦ ὄψους κροτεῖ (οὐδολιάζει), λέγεται δὲ καὶ Βίκος, 6) βουνὸν *Ἀσημοχωφίου (Β), *Ορσίδα Μεγάλη, στὴ Μιγάλη Οὐρσίδα, τμῆμα τοῦ δάσους Λειανούρα. *Υπάρχει καὶ ἄλλο κομμάτι αὐτοῦ, ποὺ λέγεται Μικρή *Ορσίδα.

Οὐρλίτσα, ἥ, σ'ν Οὐρλίτσα, δάσος Γορίτσης (ΝΑ).

Οὐρτζίκε, λὶ Οὐρτζίκε (=στὴν Τσουκνίδα), τοποθεσία Διστράτου (Α) γεμάτη τσουκνίδες.

Ούσαλη, ἥ, στ'ν Oirschala. 1) τοποθεσία Καντσίκου (ΝΑ), ἥς τὸ ξ-διαφορς καταρρέει, 2) τοποθεσία Ζέρμας (Α)

(Συνέχεια εἰς τὸν ἐπόμενον τόμον)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΝΔΡΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΡΑΖΗΣ